

תזכיר החוק הממשלתי "שיקום ופיתוח חבל תקומה"- מה הממשלה מבטיחה- ומה חשוב שתדעו שהחוק באמת מציע

ב-7 באוקטובר תושבי חבל תקומה והנגב המערבי התעוררו למציאות אחרת לגמרי, ומאז חייהם לא שבו להיות אותו הדבר. מיום שחור זה התושבים מיטלטלים בין פתרונות זמניים, עם הבטחות של הממשלה שהיא תטפל, תשקם, תחזיר אותם ליישובים ותפתח את חבל הארץ.

כמובן שאופן השיקום והפיתוח נתון לדיונים ותהיות, אך דבר אחד ברור: המרחבים הטבעיים והחקלאיים, השטחים הפתוחים, הנופים המרהיבים – כל אלה, מהווים את הבסיס לאיכות החיים של תושבי חבל התקומה והנגב המערבי כולו, את המשיכה שלהם לאזור ואת הקשר החזק שלהם לחבל הארץ המיוחד הזה.

קעת מינהלת תקומה, שר הפנים וממשלת ישראל מציעים להקים מנגנון תכנוני חדש שאמור לספק לכאורה את המזור לקשיי השיקום והפיתוח של חבל הארץ. כך הממשלה מבטיחה, שוב. אך מניתוח שערכו מומחי התכנון של החברה להגנת הטבע לתזכיר החוק עולה בבירור כי הבטחות לחוד ומציאות לחוד. מנגנון התכנון של הפיתוח והשימור המוצע בחוק צפוי לחולל נזק אדיר, ובנוסף לא יספק מענה לצרכי התושבים והאזור ואף נהפוכו-עשוי להרע עימם. למעשה, מוצגת לציבור אשליה של עשייה על ידי הקמת עוד ועדה, "שתפתור את כל הבעיות" לשיטתם, אך למעשה תייצר שפע של בעיות חדשות, שלתושבי האזור יהיה קשה מאוד להתנגד להן.

מה אפשר לעשות? להגיב על החוק באתר התזכירים עד ה-30.4: [לאתר תזכיר החוק](#)

בואו נעשה סדר: מה הממשלה בעצם מבטיחה, מה אומר החוק ומה יקרה בפועל?

מה יקרה בפועל?	הצעת הממשלה בחוק	מה הממשלה מבטיחה?
עד שהחוק יעבור והוועדה תקום ותתפקד ביעילות יחלפו עוד חודשים ארוכים (במקרה הטוב...) החוק מציע שתוקם ועדה מצומצמת שבה יש הרכב חלקי של בעלי העניין וייצוג מועט מאד של המועצות והתושבים עלולה לא לקחת בחשבון את כלל השיקולים ולייצר תוכנית שתפגענה במועצות ובתושבים (פירוט בסעיפים הבאים). מה צריך לעשות: להשתמש באופן מיידי במנגנון התכנוני הפועל כיום באופן טוב ולטייב אותו ע"י תוספת אנשי מקצוע, תקנים ומשאבים לוועדה הקיימת שתפעל ביעילות לשם האצת הפעילות לטובת התכנון באזור.	הקמת ועדה חדשה (בשליטה ממשלתית) בעלת סמכויות נרחבות דורסניות.	תכנון וביצוע מהירים של צרכי התושבים
הוועדה תתפקד בדומה לוועדות תכנון ארציות הקיימות כיום, כגון הותמ"ל והות"ל, העוקפות תהליכי תכנון סדורים, ידועות ככאלה שלא 'סופרות' תושבים ורשויות מקומיות, ומתכננות להם 'מעל הראש' בניגוד לרצונות ולצרכים שלהם ובהיעדר שיתוף ציבור אמיתי.	הוועדה המוצעת למרחב הנגב המערבי תקבל סמכויות עוקפות הליכי תכנון סדורים, בתוספת סמכויות שיש למועצה הארצית (מוסד התכנון העליון-כמו בג"ץ של התכנון), ותתכן עם יכולת מועטה להתנגדות, ללא יכולת להגיש ערעורים על תכניות ועם שיתוף ציבור מזערי, אם בכלל.	שיקום בשיתוף התושבים #1

<p>המשמעות היא שהממשלה תהיה מסוגלת לעשות ככל העולה על רוחה לפי מיטב שיפוטה, צרכיה ורצונותיה ולשלטון המקומי ולציבור לא יהיה כיצד למנוע זאת. דוגמא- בסעיף הבא.</p>	<p>לפי הצעת החוק הוועדה תורכב מרוב מוחלט של נציגי ממשלה. בהצעה לא נקבע מי המשרדים הממשלתיים אשר להם יהיה ייצוג. למשל, כלל לא ברור שגופי ממשל שתפקידם להבטיח שמירה על איכות חיייהם של התושבים ובריאותם, יהיו חלק מקבלת ההחלטות בוועדה- כמו המשרד להגנת הסביבה או משרד הבריאות. לשלטון המקומי תהיה נציגות מועטה שלא תאפשר לאזן את ההחלטות המתקבלות בוועדה ובנוסף- לייצוג הציבור יהיה קול בודד - נציג ארגוני הסביבה, שישמרו על האיזונים בין פיתוח לשימור.</p>	<p>שיקום בשיתוף התושבים #2</p>
<p>הממשלה תוכל למקם במרחב הזה כל מיזם או תשתית שהיא תהיה מעוניינת בו. מיזמים לדוגמא שהוועדה תוכל לקדם (שהממשלה מעוניינת כבר היום לקדם במרחב): איתור מקומות לתחנות כוח מזהמות, אתרי הטמנה וטיפול בפסולת, מתיחת קווי מתח עליון ומתח על ועליון והקמת יישובים חדשים במרחב זה. הוועדה תאפשר לממשלה לרוץ קדימה עם התכניות שלה ועם מעט מאוד יכולת התנגדות. נשאלת השאלה: האם האינטרס של הממשלה ושל השלטון המקומי והאזרחים דומה? האם ניתן לסמוך על הממשלה שהיא תעשה במרחב אך ורק מה שהתושבים רוצים? או שהיא תעשה (בעיקר) דברים נוספים שהיא מוצאת לנכון ומעוניינת בהם, על אפם וחמתם של התושבים?</p>	<p>לוועדה תהיה היכולת לתכנן את כל שתחפוץ למרחב זה. מה שאומר שהוועדה תוכל לתכנן *כל* דבר, לאו דווקא באופן שייטיב עם התושבים, וללא יכולת של הציבור להתערב ולהשפיע.</p>	<p>הוועדה תוכל לעסוק בתכנון המרחבי הנדרש לכל תחומי החיים של התושבים</p>

לעמדתנו, גם אם יש צורך לייעל את הליכי התכנון, אין שום סיבה לעשות זאת על חשבון איכות התכנון ויכולת ההשפעה של התושבים והציבור. צריך לחזק ולשפר את מוסדות התכנון הקיימים - ועדות התכנון המקומיות והמחוזיות - שכורעות וקורסות תחת העומס, בשל מחסור בכוח אדם ותקציבים בלתי מספקים, ולא לבסס ועדה חדשה שיוצרת ביורוקרטיה, סרבול וכפילות נוספים.

הצטרפו לדרישה לשמור על מערכת תכנון יעילה ודמוקרטית, שתראה את צרכי התושבים והאזור. תכנון כולל ואיכותי הוא אמצעי לשמירת איכות החיים של התושבים ואותו יש לקדם.

[הביעו את דעתכם על החוק באתר התזכירים של הממשלה, עד ה-30.4.24: לאתר לחצו](#)

[באן](#)